

ಅಧ್ಯಾಯ-೧೧

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು

ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ಆರೋಪತಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅತ್ತಿಗೋಡು ಮತ್ತು ಶಾನುಭೋಗನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿವೆ. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆ)ವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವು ಪಡೆದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ನವೀಕರಣ, ಔಷಧ ಸರಬರಾಜು, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನೇಮಕ, ವಸತಿ ಗೃಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ೩೦೦-೪೦೦ ಹೊರ ರೋಗಿಗಳು, ೪೦-೫೦ ಒಳರೋಗಿಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜನನ-ಮರಣ : ಜನನ-ಮರಣಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನೋಂದಣಿಸುವ ಕ್ರಮ ೧೮೭೯ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಟೇಲರು, ಗ್ರಾಮಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾಸಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಗ್ರಾಮಲೆಕ್ಕಿಗರು ಗ್ರಾಮದ ಜನನ-ಮರಣ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ, ಪುರಸಭೆಗಳು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜನನ-ಮರಣ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಜನನ-ಮರಣ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ೨೦೦೮ರಲ್ಲಿ ಜನನ-ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೧೨೨೯-೧೪೦ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೨,೪೨೩-೫೬೩ ಆಗಿತ್ತು. ಇತರಡೆಗಳಂತೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಜನನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮರಣ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು : ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು, ೨೦೦೯ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟು ೧೫೯ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ೧೩ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಐದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ

ಮೂಲಕ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಐವರು ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯರು, ೬೭ ಮಂದಿ ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯರು, ೬೭ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು, ಐವರು ಕಿರಿಯ ಪುರುಷ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು, ೧೨ ಮಂದಿ ಕಛೇರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಒಂಭತ್ತು ಮಂದಿ ಶುಶ್ರೂಷಣಾದಾದಿಯರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ವರು ಫಾರ್ಮಸಿಸ್ಟ್‌ಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ೬೯ ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯರ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ೨೮ ಕಿರಿಯ ಪುರುಷ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಸೇವೆಗಳಾದ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಲರಾ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಧತ್ವ ನಿವಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತೃತ ಲಸಿಕಾಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಡ್ಸ್ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ೨೦೦೯ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೂರು ಹಾಸಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಒಂದು ಆಲೋಪತಿ, ೨೦ ಹಾಸಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂ, ೧೮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು(೧೨೯ ಹಾಸಿಗೆ), ಒಂದು ಅಲೋಪತಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ನಾಲ್ಕು ಆಯುರ್ವೇದ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ೬೪ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಉಪಕೇಂದ್ರ, ೧೫೫ ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೋ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ೩೩ ಔಷಧಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ ಐದು ಮಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಸಕ್ತಮಿ ಹಾಗೂ ೧೯೬೮ ಜನರಿಗೆ ಟುಬೆಕ್ಟಮಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಅದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಕ್ತನಿಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ಕ್ಷಾಮ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅಶುದ್ಧ ಆಹಾರ, ಕಲುಷಿತ ನೀರಿನ ಸೇವನೆ ಮುಂತಾದವು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಹರಡುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಲರಾ, ಫ್ಲೇಗಿನಂತಹ ರೋಗಗಳು ಮರಣಾಂತಕವಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ ಸಾರುವ ಮೂಲಕ ಯಶ ಗಳಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡು ಹಾಗೂ ಪುರಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕಾಲರಾ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾನಿಧಿಯಿಂದಲೂ, ಪ್ಲೇಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದಲೂ ಭರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ

ಇಲಾಖೆಗಳೆರಡೂ ಒಂದುಗೂಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದರು. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ರೋಗಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ಲೇಗು : ೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ರೋಗದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತೀವರ್ಷ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಡಿಟಿ ಮತ್ತು ಮೆಲಾಥಿಯಾನ್ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮದವರನ್ನು ಊರಾಚೆಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಡಿಡಿಟಿ ಸಿಂಪಡಣೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪ್ಲೇಗು ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ೧೯೫೪ರಿಂದ ಪ್ಲೇಗ್ ಭೀತಿ ದೂರವಾಯಿತು.

ಮಲೇರಿಯಾ : ಮಲೇರಿಯಾ ರೋಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅನಾಫೆಲಿಸ್ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಸೊಳ್ಳೆಯು ರೋಗವಾಹಕವಾಗಿದ್ದು, ಡಿಡಿಟಿ, ಮೆಲಾಥಿಯಾನ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪೈರಿಥ್ರಿಮ್ ಹಾಗೂ ಚಲುವೆ ಪುಡಿಯನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೋಗಖೇಡಿತರಿಗೆ ೪ ಎಕ್ಯೂ ಕ್ಲಿನೈನ್ ನೀಡಿ ರೋಗ ಉಪಶಮನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಮಲೇರಿಯಾ ರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ೧೯೫೨ರಿಂದೀಚೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ರಕ್ತಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಕಾಲರಾ : ಬಹುಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಇದು ೧೮೬೮ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ತಾಲೂಕಿನ ಗರ್ಗೆಶ್ವರಿಯೂ ಈ ರೋಗದ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕಾಲರಾ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕುಷ್ಠರೋಗ : ಹಿಂದೆ ಇದೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ರೋಗವಾಗಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ, ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೯ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಎಂಟು ಹೊಸ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲಾಗಿದ್ದು, ಮೂರು ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಐದು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕ್ಷಯರೋಗ : ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ರೋಗವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ೧೯೫೨ರಿಂದ ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ. ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ಕುಟಮ್ ತಪಾಸಣಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ೧೯೬೫-೬೭ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನರಸೀಪುರ ತಾಲೂಕು ಸೇರಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕ್ಷಯರೋಗಿಗಳಿಗೆಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ಷಯರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ (೧೯೨೧) ವನ್ನು ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ಷಯರೋಗ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ತಾಲೂಕಿನ ಕ್ಷಯರೋಗಿಗಳು ಒಳರೋಗಿಗಳಾಗಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪಡೆಯಲು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ೨೦೦೮-೦೯ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೩೧೪ ಕ್ಷಯರೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲಾಗಿದ್ದು, ೯೩ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿ ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ವರು ಮೃತರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಿಡುಬು : ಬಹು ಹಿಂದೆ ಸಿಡುಬು ಕೂಡ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವಾಗಿದ್ದು, ನಿವಾರಣೆಗೆ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಡುಬಿಗೆ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ೧೮೦೬ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಜರ್ಮನಿಯ ಪಾದ್ರಿ ಅಬ್ಬೆದುಬೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಅಂಶ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹವೇ ಸರಿ. ೧೯೫೯-೬೦ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದ ಈ ರೋಗದ ಬಿಸಿ ತಾಲೂಕಿನ ಸುಮಾರು ಶೇ. ೬೦ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಆರಂಭಿಸಲಾದ ಸಿಡುಬು ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದೇವಿ ಹಾಕುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮರುದೇವಿ ಹಾಕುವ ತೀವ್ರ ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ೧೯೬೦-೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇದು ೧೯೭೮ರ ನಂತರ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮೂಲಗೊಂಡಿದೆ.

ಈ ರೋಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ, ವಲಸೆ ಮುಂತಾದವು ಜನರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದು, ನೂತನ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅರ್ಬುದ, ಹೃದಯರೋಗ, ಉಸಿರಾಟ ತೊಂದರೆ, ಅಂಧತ್ವ, ಪೋಲಿಯೋ, ಮೆದುಳು ಜ್ವರ, ಡೆಂಗೀಜ್ವರ, ಏಡ್ಸ್, ಚಿಕೂನ್‌ಗುನ್ಯಾ, ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳು ಇಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡೆಂಗೀಜ್ವರ : ಈಡೀಸ್ ಈಜಪ್ಪೆ ಎಂಬ ಜಾತಿಯ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಡುವ ಡೆಂಗೀ ಎಂಬ ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಬರುವ ಇದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧.ಸಾಮಾನ್ಯ ಡೆಂಗೀ, ೨. ಡೆಂಗೀ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಜ್ವರ ಹಾಗೂ ೩. ಡೆಂಗೀ ಶಾಕ್ ಸಿಂಡ್ರೋಮ್ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧಗಳಿದ್ದು, ವಿಪರೀತ ಜ್ವರ, ತಲೆನೋವು, ಕೀಲು ಮಾಂಸಖಂಡ ನೋವು ಹಾಗೂ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಈ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತೀವ್ರ ರಕ್ತ ಒತ್ತಡ ಕುಸಿತದಿಂದಾಗಿ ಡೆಂಗೀ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಜ್ವರವು, ರೋಗಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು.

ಮೆದುಳು ಜ್ವರ : ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಂದಿಗಳಲ್ಲಿ) ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ವೈರಾಣುಗಳು ಈ ರೋಗವನ್ನು ಹರಡುತ್ತವೆ. ಇದರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಜನರ ವಾಸಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಸಿಂಪಡಣೆ, ಶಂಕಿತ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮುಂತಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಏಡ್ಸ್ : ಎಚ್.ಐ.ವಿ. ಎಂಬ ವೈರಾಣುವಿನ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಏಡ್ಸ್ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಗುಂದುವಿಕೆಯ ಅರ್ಜಿತ ಲಕ್ಷಣ ಕೂಟವೆನ್ನಲೂಬಹುದು. ರೋಗಪೀಡಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಎಲಿಸಾ ಎಂಬ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನದಿಂದ ಎಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ೧೯೮೭ರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಏಡ್ಸ್ ರೋಗಿಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಲೈಂಗಿಕ-ಸಂಪರ್ಕ, ರಕ್ತದಾನ ಮುಂತಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ ಏಡ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ನೀಡಿ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಚಿಕೂನ್‌ಗುನ್ಯಾ : ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ (೨೦೦೬) ಜನರನ್ನು ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಕಾಡಿದ ಈ ರೋಗವೂ ಕೂಡ ಆಲ್ಟಾವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಡೆಂಗೀ ಜ್ವರವನ್ನು ಹರಡುವ ಹೆಣ್ಣು ಎಡಿಸ್ ಎಜಿಪ್ಟಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಜ್ವರವೂ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಗಲಲ್ಲೇ ಕಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಜ್ವರ, ಕೀಲುನೋವು, ಕಿರುತಲೆನೋವು, ಅಶಕ್ತತೆ, ಹಸಿವಾಗದಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೈಮೇಲೆಗಂದೆ ಏಳುವುದು ಈ ರೋಗದ ಪ್ರಮುಖ ಗುಣಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಇವು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಮರಿಯಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಡಬ್ಬ, ಖಾಲಿಡಬ್ಬ, ಹಳೇಟೈರು, ಮಣ್ಣಿನ ಹೂಕುಂಡ, ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ, ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು, ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳು ಇವುಗಳ ಆಶ್ರಯತಾಣಗಳು. ಈ ಸೊಳ್ಳೆಯ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿಯಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದು, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ನಂತರವೂ ಮರಿಯಾಗಬಲ್ಲವು. ಆ ಕಾರಣ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ೬೪ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ವಂಕಿ ಧಾರಣೆ

(ಕಾಪರ್‌ಟೇ), ನುಂಗುವ ಮಾತ್ರ ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿರೋಧ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ೨೨೪೬ ಟುಬೆಕ್ಟಮಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೈಕೆ, ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಹೆರಿಗೆ, ತನ್ನೂಲಕ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಾವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಧನುರ್ವಾಯು ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು, ರಕ್ತಹೀನತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಪೋಲಿಕ್ ಆಮ್ಲ ಮಾತ್ರ ವಿತರಣೆ, ರಕ್ತ ಹೀನತೆ ಇರುವ ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯರಿಂದ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ದಾದಿಗಳಿಂದ ಹೆರಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಹೆರಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಾವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಮರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ೨೦೦೮-೦೯ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಹೊಸ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಮೂವರಿಗೆ ವಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆ : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಾಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಈ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಲೇರಿಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತವರ್ಷ ಕೇವಲ ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಭೇಟಿನೀಡುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ, ಜ್ವರ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ರಕ್ತದ ಲೇಪನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ವರದಿಯಾದ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ವರಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ತೀವ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕ ಐದರಿಂದ ಆರು ಸಾವಿರ ರಕ್ತದ ಲೇಪನಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದು. ೨೦೦೯ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾವು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆ : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ೧೫ ದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಗೆ ಕೆಮ್ಮು, ಪದೇಪದೇ ಬರುವ ಜ್ವರ, ಕಫದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಇತ್ಯಾದಿ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಕರಣ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಕಫ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಎಕ್ರೆ ಮತ್ತು ಕಫ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಿ ರೋಗಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ೨೦೦೮-೦೯ರಲ್ಲಿ ೩೧೪ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ೯೩ ಜನ ಗುಣಮುಖರಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ವರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಲರಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಲರಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾಂತಿ ಭೇದಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಬ್ಲೀಚಿಂಗ್ ಪೌಡರ್ ಬೆರೆಸುವ ಕಾರ್ಯ (ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವತಿಯಿಂದ)ವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ವಾಂತಿ ಭೇದಿ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲಕ ಹರಡಬಹುದಾದ ಕಾಲರಾ, ಕಾಮಾಲೆ, ಹೆಪಟೈಟೀಸ್- ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹತೋಟಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಧತ್ವ ನಿವಾರಣಾ ಯೋಜನೆ : ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ ೧೪೫೮ ಪೊರೆಗಣ್ಣಿನ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಮೈಸೂರು ರೇಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ ಕಣ್ಣಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡುಬಾರಿ ತಪಾಸಣಾ ಶಿಬಿರ ಆಯೋಜಿಸಿ ೩೦ ರಿಂದ ೪೦ ಪೊರೆಗಣ್ಣಿನ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೮-೦೯ರಲ್ಲಿ ೯೮೩ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೊಳಪಡಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕಿನ ೧೦,೪೦೨ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿದೋಷವಿರುವ ೧೪೬ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಲಾಖೆ ವತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ಹೊಂದಿರುವವರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಸ್ತೃತ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಮರಣಾಂತಕ ರೋಗಗಳಾದ ಧನುರ್ವಾಯು, ನಾಯಿಕೆಮ್ಮು, ಗಂಟಲುಮಾರಿ, ಕ್ಷಯ, ದಡಾರ, ಪೋಲಿಯೋ, ಇವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳೇ ತುತ್ತಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಿತ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ. ಲಸಿಕೆ (ಹುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣ), ಡಿ.ಪಿ.ಟಿ. ಪೋಲಿಯೋ ಲಸಿಕೆ (ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮೂರು ಬಾರಿ), ದಡಾರ ನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ತಲುಪಿದಾಗ, ಡಿ.ಪಿ.ಟಿ. ಪೋಲಿಯೋ ಬಲವರ್ಧಕ (ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದ ವಂತರ) ಐದು ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೋ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಶೇ. ೧೦೦ ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಸಿಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ೨೦೦೮-೦೯ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೪೦೭೯ ಜನರಿಗೆ ಡಿಪಿಟಿ ಮತ್ತು ಪೋಲಿಯೋ; ೪೦೨೦ ಜನರಿಗೆ ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ., ೩೦೬೫ ಮಂದಿಗೆ ದಡಾರ, ೪೪೨೩ ಜನರಿಗೆ ಟಿ.ಟಿ.ಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಏಡ್ಸ್ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಇದರಡಿ (Aids) ಅಕ್ವೈರಡ್ಡ್ ಇಮ್ಯುನೋ ಡಿಫಿಷಿಯನ್ಸಿ ಸಿಂಡ್ರೋಮ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಖಾಯಿಲೆಯ ಭಯಾನಕತೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಕುರಿತು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಏಡ್ಸ್ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲೈಂಗಿಕತೆ ಮೂಲಕ ಹರಡುವ ಎಚ್.ಐ.ವಿ. ವೈರಾಣುವಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ವೀಡಿಯೋ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತ ಲೈಂಗಿಕತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನಿರೋಧ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ನಿರೋಧ ವಿತರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏಡ್ಸ್ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗ ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇಲ್ಲ, ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು, ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಇಲಾಖೆಯು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ೨೮೦ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ, ೨೫ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ನಿರಂತರ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ ಘಟಕ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಶಾಲೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿ ರೋಗಪೀಡಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕವು ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಶಾಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಆಯ್ದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೨೫೦ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಡೆಂಗ್ಯೂಜ್ವರ, ಮತ್ತು ಮೆದಳುಜ್ವರಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ತೀವ್ರ ನಿಗಾವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕರಣ ವರದಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ರೇಬೀಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ : ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬೀದಿನಾಯಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳವಿದ್ದು ಟಿಬೆಟ್ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದ ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ ಕಡಿತದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಟೌನ್ ಹಾಗೂ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ; ಆಂಟಿ ರೇಬೀಸ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ೭೭೯ ಜನರಿಗೆ ರೇಬೀಸ್ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು : ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ೩೧೭ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಪ್ರತಿವಾರ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಣೆ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರದ ವಿತರಣೆ, ಹಾಗೂ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಇಲಾಖಾವತಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನವರಿ ೧ ರಿಂದ ೩೦ - ಕುಷ್ಮರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಮಾಸಾಚರಣೆ; ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೭ - ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ದಿನಾಚರಣೆ; ಮಾರ್ಚ್ ೮ - ವಿಶ್ವ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆ; ಮಾರ್ಚ್ ೧೫ - ವಿಶ್ವ ಅಂಗವಿಕಲರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಗ್ರಾಹಕರ ದಿನಾಚರಣೆ; ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೫ - ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆ; ಮೇ ೩೧ - ತಂಬಾಕು ವಿರೋಧಿ ದಿನಾಚರಣೆ; ಜೂನ್ ೬ - ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆ; ಜೂನ್ ೧ರಿಂದ ೩೦ ರ ವರೆಗೆ, ಮಲೇರಿಯಾ ಮಾಸಾಚರಣೆ; ಆಗಸ್ಟ್ ೧ರಿಂದ ೮ ರವರೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಎದೆ ಹಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಪ್ತಾಹ; ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧ ರಿಂದ ೯ರವರೆಗೆ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸಪ್ತಾಹ; ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧ರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತ ರಕ್ತದಾನ ಶಿಬಿರ; ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೧ ರಿಂದ ಅಯೋಡಿನ್ ಕೊರತೆ ಬಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ನ್ಯೂನತೆ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ದಿನಾಚರಣೆ; ನವೆಂಬರ್ ೧೧ ವಿಶ್ವ ಮಧುಮೇಹ ದಿನಾಚರಣೆ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧ ವಿಶ್ವ ಏಡ್ಸ್ ದಿನಾಚರಣೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ : ತಾಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ೨೯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ವಿವಿಧೆಡೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಆಯಾಯ ಗ್ರಾಮದ ಮಹಿಳಾ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯು ಇದರ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದು ೧೫ ರಿಂದ ೨೫ ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಗ್ರಾಮದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆನಡೆಸಿ, ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪ್ರದರ್ಶನ, ಮಹಿಳಾ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ, ಅತ್ತೆಸೊಸೆ ಸಮಾವೇಶ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಾದ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾವಳಿ, ಮದ್ಯವ್ಯಸನ, ಧೂಮಪಾನಗಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ

ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚರ್ಚಾಸ್ಪರ್ಧೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ರ, ಪ್ರದರ್ಶನ, ಬೀದಿನಾಟಕ, ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೋ ಸ್ವಚ್ಛಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

* * * *